

**PODLASKI URZĄD WOJEWÓDZKI
w BIAŁYMSTOKU
15-213 Białystok, ul. Mickiewicza 3**

PS-I.431.5.17.2016.KK

**Pani
Inga Kolaska
Dyrektor
Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej
w Łomży**

**ul. Rybaki 14
18-400 Łomża**

Na podstawie art. 122 oraz 122a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r., poz. 575 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą, pracownicy Wydziału Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku:

- 1) Katarzyna Kuprianowicz-Spirydonow – główny specjalista (leg. sł. nr 22/2015),
- 2) Małgorzata Osipowicz – główny specjalista (leg. sł. nr 21/2015)

w dniach 17-18 października 2016 r. przeprowadzili kontrolę Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Łomży (zwanej dalej: POW w Łomży, Placówką), ul. Rybaki 14, 18-400 Łomża, w zakresie działalności placówki opiekuńczo-wychowawczej w okresie od 1 stycznia 2015 r. do dnia przeprowadzenia kontroli (upoważnienie do przeprowadzenia kontroli Nr 1/2016, znak PS.I.431.5.17.2016.KK, z dnia 4 października 2016 r. wydane z upoważnienia Wojewody Podlaskiego przez p. Andrzeja Kozłowskiego – Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku).

Zgodnie z § 13 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477) ustalenia dokonane w trakcie kontroli opisuje się w wystąpieniu pokontrolnym.

Wykonywanie zadań przez Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą w Łomży w kontrolowanym zakresie ocenia się pozytywnie z nieprawidłowościami.

Wyjaśnień w trakcie kontroli udzielała p. Inga Kolaska – Dyrektor POW w Łomży.

Kontrolę wpisano do książki kontroli Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Łomży pod pozycją numer 5/2016.

Oceny skontrolowanej działalności dokonano na podstawie następujących ustaleń:

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Łomży funkcjonuje na podstawie decyzji Wojewody Podlaskiego z dnia 29 lipca 2009 r., znak PS.V.KL.90145-6/2009, z dnia 3 stycznia 2012 r., znak PS-I.9423.4.2012.KL oraz decyzji z dnia 18 października 2012 r., znak PS-I.9423.16.2012.MO, w sprawie zmiany nazwy placówki opiekuńczo-wychowawczej z „Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Łomży” na „Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Łomży”. Placówka łączy zadania placówki typu socjalizacyjnego i interwencyjnego i może w niej przebywać 24 dzieci.

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Łomży jest to placówka, o której mowa w art. 229 ust. 3 ustawy.

Organizację Placówki określa:

- 1) Statut Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Łomży przyjęty Uchwałą Nr 305/XLIV/09 Rady Miejskiej Łomży 27 maja 2009 r. w sprawie uchwalenia Statutu Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej z siedzibą w Łomży przy ulicy Rybaki 14, ze zmianami wprowadzonymi Uchwałą Nr 222/XXVII/12 z dnia 29 sierpnia 2012 r. zmieniającą Uchwałą Nr 305/XLIV/09 w sprawie uchwalenia statutu Placówki.
- 2) Regulamin Organizacyjny Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Łomży stanowiący załącznik do Zarządzenia Nr 267/2012 Prezydenta Miasta Łomża z dnia 25 października 2012 r., w sprawie zatwierdzenia regulaminu organizacyjnego Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Łomży.

Akta kontroli str. 18-54

Zarówno Statut Placówki, jak i Regulamin organizacyjny zawierają zapisy niewynikające z obowiązujących aktualnie przepisów prawa w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Paragraf 2.1 Statutu stanowi, że podstawą prawną Placówki są m. in. ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (aktualny publikator Dz. U. z 2016 r., poz. 930 z późn. zm.) oraz rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 października 2005 r. w sprawie szczególnych zasad nadzoru nad przestrzeganiem standardu opieki i wychowania w placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz nad działalnością ośrodków adopcyjno-opiekuńczych (Dz. U. Nr 214, poz. 1812 z późn. zm.).

Od dnia 1 stycznia 2012 r. zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, również ww. rozporządzenie zostało uchylone z dniem 1 stycznia 2012 r. przez art. 218 pkt 16 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zgodnie z § 4 ust. 2 Statutu, w brzmieniu nadanym Uchwałą Nr 222/XXVII/12, „Wojewoda Podlaski prowadzi nadzór nad działalnością placówki”, natomiast od dnia 19 września 2014 r. wojewoda nie sprawuje nadzoru nad działalnością placówek opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych i interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych (zmiana wprowadzona ustawą z dnia 25 lipca 2014 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw – Dz. U. poz. 1188).

Zgodnie z Regulaminem organizacyjnym, Placówka jest jednostką organizacyjną Gminy Miejskiej Łomży (§ 1.3 Regulaminu), natomiast zgodnie z art. 93 ust. 2 ustawy placówkę opiekuńczo-wychowawczą prowadzi powiat lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania na podstawie art. 190 ustawy.

Zapisy Regulaminu Organizacyjnego niezgodne z aktualnym stanem prawnym dotyczą w szczególności m. in.:

- kierowania się przez placówkę przy zaspokojeniu potrzeb dziecka poszanowaniem praw rodziców wynikających z prawa rodzinnego, w szczególności prawa do kontaktowania się z dzieckiem (§ 9 pkt 6 Regulaminu), natomiast stosując ustawę należy mieć na względzie prawo dziecka do utrzymywania osobistych kontaktów z rodzicami, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów (art. 4 pkt 3 ustawy),
- określenia zadań placówki niezgodnie z art. 93 ust. 4 ustawy, w tym przypisanie placówce zadania polegającego na prowadzeniu działalności związanej z poradnictwem rodzinnym,

poszukiwaniu rodzin zaprzyjaźnionych dla swoich wychowanków w środowisku lokalnym, zapewnienie usamodzielnienia wychowankom pełnoletnim (§ 11.3 regulaminu),

- sprawowania opieki w godzinach nocnych przez wychowawców (§ 14.2 Regulaminu) oraz sprawowania opieki w godzinach nocnych przez co najmniej 1 osobę pracującą z dziećmi (§ 14.3 Regulaminu) – zgodnie z § 20 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz. 1720) w okresie od dnia 2 stycznia 2013 r. do dnia 1 stycznia 2021 r. w placówce, opiekuńczo-wychowawczej, o której mowa w art. 229 ust. 3 ustawy, w której przebywa więcej niż 14 dzieci, w godzinach nocnych opiekę sprawują co najmniej 2 osoby pracujące z dzieckiem, w tym 1 wychowawca,
- odmówienia przez Dyrektora przyjęcia dziecka „w nagłych przypadkach” w przypadku braku wolnych miejsc w placówce (§ 15.4 Regulaminu) – natomiast zgodnie z art. 103 ust. 3 ustawy przyjmując dziecko do placówki typu interwencyjnego w przypadku gdy dziecko zostało doprowadzone przez Policję lub Straż Graniczną lub na wniosek rodziców, dziecka lub osoby trzeciej lub umieszczenia dziecka w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nie stosuje się przepisów dotyczących wieku i liczby dzieci w placówce,
- oceniania przez „w/w Zespół” zasadności dalszego pobytu dziecka w placówce w razie nieusprawiedliwionej nieobecności dziecka (§ 18.3 Regulaminu) – cel oceny, dokonywanej przez zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka, określony jest w art. 136 ustawy,
- okresowego powrotu dziecka do rodziny (§ 18.5 Regulaminu) – okresowy powrót dziecka do rodziny regulowało nieobowiązujące od dnia 1 stycznia 2012 r. rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 października 2007 r. w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych (Dz. U. Nr 201, poz. 1455),
- prawa do korzystania przez „wychowanków” przez okres 3 lat od odpuszczenia placówki z porad specjalistów w niej pracujących – uregulowanie wynikające z nieobowiązującego ww. rozporządzenia,
- podejmowania przez placówkę starań w celu umieszczenia dziecka w rodzinnej opiece zastępczej lub rodzinie przysposabiającej (§ 21.1 Regulaminu) oraz współpracowania w tym zakresie z pcpr, właściwym centrum pieczy zastępczej, właściwym ośrodkiem adopcyjnym, właściwym sądem rodzinnym (§ 21.2 Regulaminu) – zgodnie z art. 100 ust. 4a ustawy, obowiązującym od 19 września 2014 r., dyrektor placówki w terminie 18 miesięcy od dnia umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej składa do właściwego sądu wniosek wraz z uzasadnieniem o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń wobec dziecka celem zbadania zaistnienia warunków umożliwiających jego powrót do rodziny albo umieszczenia go w rodzinie przysposabiającej. Do wniosku dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej dołącza opinię gminy lub podmiotu prowadzącego pracę z rodziną,
- zapewniania przez placówkę miesięcznie określonej, drobnej kwoty do własnego dysponowania (§ 22.1.4 Regulaminu), prawa wychowanka do otrzymywania drobnych kwot na własne wydatki (jeżeli objęci są całkowitą opieką) w wysokości ustalonej przez dyrektora na podstawie odpowiednich przepisów (§ 27.1.14 Regulaminu) oraz obowiązku przechowywania przez wychowanków swoich oszczędności w depozycie u wychowawcy lub w księgowości (§ 27.2.15 Regulaminu) – dziecku umieszczonemu w placówce opiekuńczo-wychowawczej zapewnia się kwotę do własnego dysponowania, której wysokość jest określona w § 18 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej i wynosi od 10 do 80 zł,

- wyjeżdżania na ferie oraz dni wolne od nauki do rodzin zaprzyjaźnionych (§ 25.3 Regulaminu) – zgodnie z art. 93 ust. 4 pkt 3 placówka umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, natomiast „rodziny zaprzyjaźnione”, zgodnie z nieobowiązującym rozporządzeniem z dnia 19 października 2007 r. w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych, to rodziny obce, których członkowie wspierali działania placówki działania placówki z zakresie życia rodzinnego, posiadające pozytywną opinię ośrodka adopcyjno-opiekuńczego,
- podawania do publicznej wiadomości kary upomnienia, nagany (§ 29.3 Regulaminu), co narusza art. 4 pkt 9 ustawy,
- używania nieobowiązującej nazwy zespołu oceniającego sytuację umieszczonego w placówce dziecka (m. in. § 34.1 Regulaminu) oraz nieuwzględnienia w składzie zespołu rodziców dziecka, z wyjątkiem rodziców pozbawionych praw rodzicielskich (§ 37.1 Regulaminu), zgodnie z art. 137 ust. 1 pkt 5a ustawy,
- informowania o podjętych przez zespół decyzjach i wnioskach dotyczących pobytu dziecka właściwego powiatowego centrum pomocy rodzinie (§ 44 Regulaminu) – zgodnie z art. 138 ust. 2 po dokonaniu okresowej oceny sytuacji dziecka zespół formułuje na piśmie wniosek dotyczący zasadności dalszego pobytu dziecka w placówce i przesyła go do sądu.

W Regulaminie Organizacyjnym znajdują się postanowienia, które w praktyce nie są stosowane, np. określono zadanie wychowawcy polegające na „sporządzaniu w dni wolne od zajęć szkolnych oraz w okresie wakacyjnym imiennej listy wychowanków, za których odpowiada podczas dyżuru” – ustalono, że ww. listy nie są sporządzane (§ 39.3.18 Regulaminu).

Ponadto w Placówce obowiązuje Katalog procedur postępowania w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Łomży z dnia 5 listopada 2012 r., w którym umieszczona jest m. in. *Procedura przyjęcia wychowanka do placówki*, zobowiązująca w szczególności wychowawcę przyjmującego wychowanka do wypełnienia karty wstępnej diagnozy pedagogicznej (pkt 9 Procedury), a pedagoga i psychologa do dokonania wstępnej diagnozy psychologiczno-pedagogicznej (pkt 12 Procedury) – zgodnie z § 14 ust. 1 i 2 rozporządzenia z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej niezwłocznie po przyjęciu dziecka do placówki psycholog lub pedagog sporządzają diagnozę psychofizyczną dziecka.

W procedurze nie uwzględniono stanowiska Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, przekazanego przez Podlaski Urząd Wojewódzki do Placówki pismem z dnia 13 marca 2014 r., znak PS-I.9421.12.2014.MO, dotyczącego umieszczania dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Akta kontroli str. 55-62

W placówce, zgodnie z § 17 ust. 5 ww. rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej, prowadzi się ewidencję dzieci. Stwierdzono, że ewidencja prowadzona w POW w Łomży nie zawiera wszystkich wymaganych informacji, tj. w trzech przypadkach stwierdzono brak aktualnego adresu zamieszkania opiekunów prawnych dziecka (§ 17 ust. 5 pkt 4 rozporządzenia).

Akta kontroli str. 144

W dniu kontroli w Placówce umieszczono 18 dzieci w wieku od roku i 6 miesięcy do 20 lat. Półtoraroczne dziecko jest umieszczone w Placówce razem z matką, zgodnie z art. 95 ust. 2 ustawy.

Akta kontroli str. 316

W wyniku sprawdzenia dokumentacji potwierdzającej kwalifikacje osób zatrudnionych w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Łomży ustalono, że osoby pracujące z dziećmi przebywającymi w POW w Łomży, tj. wychowawcy, psycholog i pedagog przebywający obecnie na

urlopie wychowawczym, zatrudnione w okresie kontroli, posiadały kwalifikacje określone w art. 98 ust. 1 ww. ustawy.

Stwierdzono zatrudnienie w Placówce z dniem 29 grudnia 2015 r. na stanowisku pedagoga osoby, która nie posiadała kwalifikacji określonych w art. 98 ust. 1 pkt 2 ustawy, tj. tytułu zawodowego magistra na kierunku pedagogika lub pedagogika specjalna (tytuł zawodowy magistra na kierunku pedagogika uzyskała w dniu 29 czerwca 2016 r.).

Akta kontroli str. 292, 282-286

Ponadto w aktach osobowych osób pracujących z dziećmi brak dokumentów potwierdzających spełnianie wszystkich warunków określonych w art. 98 ust. 3 ustawy.

Dyrektor Placówki, p. Inga Kolaska, posiada kwalifikacje określone w art. 97 ust. 3 pkt 1 lit. a oraz spełnia warunki określone w art. 97 ust. 3 pkt. 2-6 ustawy, zgodnie z oświadczeniem i tabelą dotyczącą kwalifikacji pracowników z dnia 18 października 2016 r.

Akta kontroli str. 296, 288

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Łomży funkcjonuje w budynku, w którym zapewnia się dzieciom warunki określone w § 18 ust. 3 ww. rozporządzenia z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej.

W trakcie kontroli ustalono, że Placówka realizuje zadania określone w art. 93 ust. 4 ww. ustawy oraz w § 18 ust. 1 ww. rozporządzenia.

Placówka zapewnia dzieciom całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja ich niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, edukacyjne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne.

Placówka zapewnia dzieciom wyposażenie w odzież, obuwie, bieliznę i inne przedmioty osobistego użytku stosownie do ich wieku i indywidualnych potrzeb, wyżywienie dostosowane do potrzeb rozwojowych oraz stanu zdrowia dzieci, warunki do spożywania posiłków, odpoczynku, nauki oraz łazienki z miejscem do prania i suszenia rzeczy osobistych, w ilości umożliwiającej korzystanie z nich w sposób zapewniający intymność i zgodność z zasadami higieny.

Placówka realizuje plan pomocy dziecku. Zgodnie z wyjaśnieniem Dyrektora Placówki, w przypadku przydzielenia asystenta rodzinom dzieci umieszczonych w Placówce, w miarę możliwości, plan opracowany z jego udziałem. W roku 2015 przydzielono asystenta rodziny czterem rodzinom dzieci umieszczonych w Placówce, w 2016 r. - 7 rodzinom.

Akta kontroli str. 320

W toku kontroli sprawdzono 1 plan pomocy dziecku sporządzony we współpracy z asystentem rodziny.

Placówka umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, zarówno osobisty, jak i telefoniczny. Dzieci są "urlopowane" do osób, które posiadają zgodę sądu.

Placówka podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny, m. in. poprzez stałą współpracę z rodzicami, kształtowanie właściwych postaw rodzicielskich. W okresie objętym kontrolą do domu rodzinnego powróciło 6 dzieci.

Akta kontroli str. 318

Placówka zapewnia dzieciom dostęp do kształcenia dostosowanego do ich wieku i możliwości rozwojowych. Obecnie w Placówce przebywają dwie osoby, które osiągnęły pełnoletność kontynuujące naukę. Jedno dziecko uczy się w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, jedno w młodzieżowym ośrodku wychowawczym, jedno – młodzieżowym ośrodku socjoterapii.

Dzieci korzystają z zajęć rewalidacyjnych, terapeutycznych, kompensacyjnych w szkołach, do których uczęszczają.

Akta kontroli str. 102

Dzieci uczestniczyły w zajęciach profilaktycznych organizowanych przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Łomży pod nazwą "Uzależnienie wirtualne" i "Wyrażanie złości". Informację o udziale dzieci w ww. zajęciach organizowanych poza Placówką pedagog zawarł w prowadzonych przez siebie kartach udziału w zajęciach specjalistycznych.

Akta kontroli str. 96, 222

Z przedłożonej do kontroli dokumentacji oraz Protokołu z przyjęcia wyjaśnień wynika, że sześcioro dzieci uczestniczyło w prowadzonym w Placówce przez psychologa "Treningu zastępowania agresji" – stwierdzono nieprowadzenie przez psychologa kart udziału w zajęciach specjalistycznych.

Akta kontroli str. 103-106, 308

Z wyjaśnień Dyrektora wynika, że w Placówce realizowany jest program profilaktyczny "Żyć zdrowo i godnie" finansowany ze środków Łomżyńskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Innych Uzależnień na rok 2016. W ramach programu dzieci uczestniczą w zajęciach sportowych, terapeutyczno-teatralnych, profilaktyczno-terapeutycznych, integracyjnych.

Akta kontroli str. 312

Placówka zapewnia dzieciom korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych, każde dziecko objęte jest opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, w miarę potrzeb korzysta też z opieki specjalistycznej, świadczonej m. in. przez poradnie: dermatologiczną, okulistyczną, ortopedyczną, endokrynologiczną, neurologiczną, alergologiczną. Placówka zapewnia również zaopatrzenie w produkty lecznicze (niezbędne leki, szczepienia ochronne), wyroby medyczne (gorset ortopedyczny jednemu dziecku) oraz środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego (preparaty mlekozastępcze dla małych dzieci).

Akta kontroli str.321-314

Podczas prowadzenia czynności kontrolnych przeanalizowano *Tygodniowe rozkłady godzin pracy* w grupie wychowawców, pedagoga, psychologa w okresie 03-09.10.2016 r., 10-16.10.2016 r., 17-23.10.2016 r. Ustalono, że opieka nad dziećmi przebywającymi w Placówce, w czasie zajęć opiekuńczych i wychowawczych oraz w godzinach nocnych, jest sprawowana zgodnie z § 10 ust. 2 i § 20 ww. rozporządzenia. Opieka w godzinach nocnych jest sprawowana w sposób zapewniający bieżący i stały nadzór nad dziećmi (§ 12 ust. 1 rozporządzenia). Osoby pracujące z dzieckiem, sprawujące opiekę w godzinach nocnych, co najmniej trzykrotnie w ciągu nocy przeprowadzają obchód (zgodnie z § 12 ust. 2 rozporządzenia), co ustalono na podstawie „Dziennika dyżurów nocnych”.

Akta kontroli str. 146-152

Dzieci przebywające w Placówce mają dostęp do komputerów podłączonych do Internetu. W wyniku analizy arkusza obserwacji pedagogicznych stwierdzono fakt odwiedzania przez dziecko stron pornograficznych (wpis pedagoga w dniu 19 września 2016 r. – z dzieckiem przeprowadzono rozmowę). Nie podjęto niezwłocznie działań zmierzających do ograniczenia dostępu dzieciom do niewłaściwych stron internetowych. Dyrektor Placówki zobowiązał się „niezwłocznie do zmiany zaistniałej sytuacji”.

Akta kontroli str. 88, 280

W Placówce obowiązuje *Regulamin przyznawania kieszonkowego*, stanowiący załącznik Nr 2 do Regulaminu Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Łomży. Zgodnie z punktem 3 Regulaminu przyznawania kieszonkowego, „kieszonkowe” przysługuje każdemu dziecku, które przebywa w Placówce co najmniej miesiąc, natomiast z § 18 ust. 1 pkt 8 ww. rozporządzenia nie wynika, aby zapewnienie dziecku kwoty pieniężnej do własnego dysponowania uzależnione było od okresu przebywania dziecka w placówce.

Sprawdzono listy wypłat kieszonkowego za lipiec, sierpień, wrzesień 2016 r. Stwierdzono przyznanie i wypłacenie kwoty do własnego dysponowania dziecku w wieku rok i 6 miesięcy w wysokości 10 zł, co jest niezgodne z § 18 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia, który stanowi, że kwotę pieniężną do własnego dysponowania zapewnia się dzieciom od 5 roku życia. „Kieszonkowe” zostało odebrane przez wychowawcę – opiekuna prawnego dziecka, co zostało potwierdzone jego podpisem. Dyrektor Placówki wyjaśnił, że „kieszonkowe” przeznaczano na zaspokojenie potrzeb dziecka. Z List wypłat kieszonkowego, oznaczonych stemplem „druk ścisłego zarachowania”, przechowywanych w księgowości, wynika, że zostały sporządzone przez wychowawcę i zatwierdzone przez Dyrektora Placówki. W dokumentacji Placówki brak potwierdzenia, że wysokość kwoty pieniężnej do własnego dysponowania ustalił co miesiąc Dyrektor Placówki.

Akta kontroli str. 24, 310, 138-142, 342,

Placówka zapewnia dzieciom dostęp przez całą dobę do podstawowych produktów żywnościowych oraz napojów, zgodnie z § 18 ust. 1 pkt 9 ww. rozporządzenia, co stwierdzono podczas oględzin.

W trakcie kontroli szczegółowemu sprawdzeniu podlegała dokumentacja dwojga dzieci przebywających w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Łomży, przyjętych do Placówki w 2014 i 2015 r.

Akta kontroli str. 153-232, 324-344, 233-278

Dziecku przyjętemu do Placówki 3 marca 2014 r. psycholog 10 marca 2014 r. opracował diagnozę psychologiczną, do której 6 maja 2014 r. sporządził aneks. Kolejne diagnozy psychologiczne zostały sporządzone 4 marca 2015 r. i 29 lutego 2016 r.

Akta kontroli str. 166-178

Zgodnie z § 14 rozporządzenia niezwłocznie po przyjęciu dziecka do placówki psycholog (lub pedagog) sporządza diagnozę psychofizyczną dziecka, w której uwzględnia się analizę mocnych stron dziecka i jego potrzeb w zakresie opiekuńczym, rozwojowym, emocjonalnym oraz społecznym, przyczyn kryzysu w rodzinie oraz wpływu tego kryzysu na rozwój dziecka, relacji dziecka z jego najbliższym otoczeniem oraz osobami ważnymi dla dziecka, rozwoju dziecka. Ponadto diagnoza zawiera, odpowiednio do wieku, rozwoju i doświadczeń dziecka, wskazania dotyczące: dalszej pracy pedagogicznej z dzieckiem, programu terapeutycznego, pracy z rodziną dziecka, pracy przygotowującej dziecko do umieszczenia w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka, przygotowania dziecka do usamodzielnienia. Stwierdzono sporządzenie diagnozy niezgodnie z ww. przepisem – zastosowano niewłaściwe nazewnictwo dokumentu, nie uwzględniono wszystkich elementów, o których mowa w § 14 rozporządzenia, brak m. in. analizy mocnych stron dziecka, nie określono wskazań dotyczących pracy przygotowującej dziecko do umieszczenia w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub przygotowania dziecka do usamodzielnienia.

Do kontroli przedłożono plany pomocy dziecku opracowane na rok szkolny 2014/2015, 2015/2016, 2016/2017. Plan dotyczy takich sfer, jak: rodzina naturalna (lub zastępcza), emocjonalna (rozwój psychiczny), społeczna, edukacyjna, prozdrowotna. Uwzględnia się w nim kierunek pracy,

metody i formy pracy oraz efekty podjętych działań (z podziałem na semestr pierwszy i semestr drugi).

Akta kontroli str. 179-191, 324-344

Stwierdzono, że plany pomocy dziecku wychowawca opracowywał niezgodnie z § 15 rozporządzenia.

Plan pomocy dziecku, zgodnie z § 15 ust. 1 rozporządzenia, wychowawca kierujący procesem wychowawczym dziecka opracowuje we współpracy z asystentem rodziny prowadzącym pracę z rodziną dziecka, a w przypadku gdy rodzinie nie został przydzielony asystent rodziny – we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną (art. 100 ust. 1 ustawy). W sprawdzonych dokumentach brak potwierdzenia współpracy przy opracowywaniu planu.

Na planach pomocy dziecku znajduje się adnotacja "Zapoznałam się" oraz podpis dziecka i data. Brak natomiast potwierdzenia, że wychowawca opracowując plan pomocy dziecku uwzględnił jego zdanie, zgodnie z § 15 ust. 2 rozporządzenia. W planach pomocy dziecku nie wyznaczono celu pracy z dzieckiem, o którym mowa w § 15 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia. Wychowawca określił cele krótko terminowe i długoterminowe. W dokumentacji brak potwierdzenia, że plany pomocy dziecku zostały opracowane na podstawie analizy, o której mowa w § 15 ust. 4 pkt 3 rozporządzenia.

Stwierdzono dokonanie modyfikacji planu pomocy dziecku, zgodnie z § 15 ust. 6 rozporządzenia.

Dziecku prowadzi się kartę pobytu dziecka, o której mowa w § 17 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia. Karta pobytu jest prowadzona w formie tabeli na dany miesiąc, zawierającej wszystkie wymagane elementy. Podczas kontroli sprawdzono m. in. kartę pobytu dziecka za październik 2016 r. Stwierdzono, że przy wpisach brak dat ich dokonania, ponadto rubryki przewidziane na informacje o stanie zdrowia dziecka, w tym stanie zdrowia psychicznego oraz informacje o lekach podawanych dziecku (§ 17 ust. 1 pkt 2 lit. f i lit. g rozporządzenia) zostały wykreślone, pomimo niezakończenia miesiąca.

Akta kontroli str. 192

Zgodnie z § 17 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia w placówce dla każdego dziecka prowadzi się arkusze badań i obserwacji psychologicznych oraz pedagogicznych. Stwierdzono prowadzenie w Placówce arkusza badań i obserwacji psychologicznych oraz arkusza obserwacji pedagogicznych, opracowane formularze przewidują wpisywanie daty, informacji o przeprowadzonych zajęciach / przeprowadzonych działaniach, zajęciach, uwag i wniosków (wpisywany jest podpis psychologa, pedagoga).

W formularzu pedagog odnotowuje działania podejmowane wobec dziecka, w tym takie, które nie mają charakteru obserwacji, np. udział dziecka w zabawach organizowanych w Placówce, przeprowadzenie z dzieckiem rozmów, informacje o kontaktach pedagoga ze szkołą, w dokumencie brak opisu zachowania dziecka, zmian w nim zachodzących, spostrzeżeń na jego temat. Zastosowano nazewnictwo formularza niezgodne z obowiązującym przepisem.

Akta kontroli str. 223-232

Pedagog prowadzi kartę udziału dziecka z zajęciach specjalistycznych, w której dokonał wpisu o uczestniczeniu dziecka w zajęciach organizowanych poza placówką.

Akta kontroli str. 222

Psycholog prowadzi kartę udziału dziecka w zajęciach specjalistycznych – prowadzone zajęcia polegają na przeprowadzaniu rozmów wspierających, wychowawczych.

Akta kontroli str. 212-220

W trakcie kontroli sprawdzono dokumentację dziecka umieszczonego w Placówce 24 kwietnia 2015 r., w tym diagnozę psychologiczną, sporządzoną przez psychologa 1 lipca 2016 r. Diagnoza została sporządzona niezgodnie z § 14 ww. rozporządzenia (nie została sporządzona niezwłocznie po przyjęciu dziecka do placówki oraz zgodnie z wytycznymi zawartymi w § 14 ust. 3 i ust. 4 rozporządzenia).

Akta kontroli str. 242

Stwierdzono nieopracowanie planu pomocy dziecku, o którym mowa w § 15 rozporządzenia, zgodnie z § 17 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia.

Wychowawca od dnia 27 kwietnia 2015 r. dokonuje zapisów dotyczących ważnych wydarzeń z życia dziecka, sporządza informację o stanie zdrowia, zestawienie odbytych wizyt lekarskich i konsultacji.

Akta kontroli str. 266-278

Dziecku psycholog prowadzi arkusz badań i obserwacji psychologicznych, pedagog – arkusz obserwacji pedagogicznych.

Akta kontroli str. 244-250

Zgodnie z art. 135 ww. ustawy w placówce Zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka ocenia sytuację umieszczonego w niej dziecka. Z Protokołu z przyjęcia ustnych wyjaśnień wynika, że posiedzenia odbyły się 23 stycznia 2015 r., 30 czerwca 2015 r., 22 stycznia 2016 r. i 27 czerwca 2016 r. W przypadku dziecka w wieku poniżej 3 roku życia Zespół dokonywał oceny sytuacji dziecka na posiedzeniach w dniach 20 kwietnia 2015 r. (tj. przed umieszczeniem dziecka w Placówce, rozważano możliwość zwrócenia się do sądu w sprawie umieszczenia dziecka Placówce wraz z matką), 30 czerwca 2015 r., 28 września 2015 r., 22 stycznia 2016 r., 15 kwietnia 2016 r., 27 czerwca 2016 r., 30 września 2016 r., co znajduje potwierdzenie w protokołach z posiedzeń. Stwierdzono, że Zespół nie zachowywał częstotliwości dokonywania oceny, określonej w art. 138 ust. 1 ustawy, który stanowi, że ocena sytuacji dziecka w przypadku dziecka w wieku poniżej 3 roku życia dokonywana jest nie rzadziej niż co trzy miesiące.

Akta kontroli str. 302, 118-132, 254-258

Zgodnie z art. 138 ust. 2 ustawy po dokonaniu okresowej oceny sytuacji dziecka zespół formułuje na piśmie wniosek dotyczący zasadności dalszego pobytu i przesyła go do sądu – stwierdzono brak pisemnych wniosków przesłanych do sądu, sformułowanych na posiedzeniach 28 września 2015 r., 15 kwietnia 2016 r., 30 września 2016 r.

Do udziału w posiedzeniach Zespołu zapraszano rodziców dziecka, zgodnie z art. 137 ust. 1 pkt 5a ustawy. Stwierdzono zaproszenie na posiedzenie Zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka w dniu 27 czerwca 2016 r. jednym pismem rodziców dwojga niespokrewnionych ze sobą dzieci, udostępniając w ten sposób dane osobowe rodziców i dzieci (imię i nazwisko, data urodzenia, adres zamieszkania).

Akta kontroli str. 112-116

W okresie objętym kontrolą dyrektor Placówki w terminie 18 miesięcy od dnia umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej składał do sądu wniosek wraz z uzasadnieniem o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń wobec dziecka, celem zbadania zaistnienia warunków umożliwiających jego powrót do rodziny albo umieszczenia go w rodzinie przysposabiającej, zgodnie z art. 100 ust. 4a ustawy. Dyrektor Placówki zwracał się z prośbą do podmiotu organizującego pracę z rodziną o opinię dotyczącą podjętej pracy z rodziną, którą przesyłano do sądu. Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora Placówki, do dnia kontroli sporządzono 9 wniosków.

Dyrektor Placówki nie zgłaszał informacji o przebywających w Placówce dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną do ośrodka adopcyjnego (art. 100 ust. 4 ustawy) – w okresie objętym kontrolą w Placówce nie przebywały dzieci z uregulowaną sytuacją prawną.

Podczas kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Zawarcie w Statucie Placówki, jak i Regulaminie organizacyjnym zapisów niewynikających z obowiązujących aktualnie przepisów prawa w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.
2. Zawarcie w Katalogu procedur postępowania w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Łomży zapisów niezgodnych z rozporządzeniem w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej, nieuwzględnienie stanowiska Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, przekazanego przez Podlaski Urząd Wojewódzki do Placówki pismem z dnia 13 marca 2014 r., znak PS-I.9421.12.2014.MO, dotyczącego umieszczania dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej.
3. Niewpisywanie w ewidencji dzieci aktualnego adresu zamieszkania opiekuna prawnego dziecka.
4. Zatrudnienie na stanowisku pedagoga osoby, która nie posiadała tytułu zawodowego magistra na kierunku pedagogika lub pedagogika specjalna.
5. Niedokumentowanie spełniania, przez osoby pracujące z dziećmi, wszystkich warunków określonych w art. 98 ust. 3 ustawy.
6. Nieprowadzenie przez psychologa kart udziału w zajęciach specjalistycznych.
7. Niepodjęcie niezwłocznie działań zmierzających do ograniczenia dostępu dzieciom do niewłaściwych stron internetowych.
8. Obowiązkiwanie Regulaminu przyznawania kieszonkowego opracowanego niezgodnie z ww. rozporządzeniem oraz wypłacanie kwoty do własnego dysponowania niezgodnie z ww. rozporządzeniem.
9. Niesporządzenie diagnozy psychofizycznej, o której mowa w § 14 ww. rozporządzenia.
10. Opracowanie planu pomocy dziecku niezgodnie z § 15 ww. rozporządzenia i art. 100 ust. 1 ustawy oraz nieprowadzenie planu pomocy dziecku dla każdego dziecka.
11. Nieuzupełnienie karty pobytu o wszystkie informacje, o których mowa w § 17 ust. 1 pkt 2 ww. rozporządzenia.
12. Prowadzenie arkusza obserwacji pedagogicznych niezgodnie z rozporządzeniem w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej.
13. Prowadzenie przez pedagoga karty udziału w zajęciach specjalistycznych zawierających wyłącznie informacje o uczestniczeniu dziecka w zajęciach organizowanych poza placówką.
14. W przypadku dziecka w wieku poniżej 3 roku życia niedokonywanie okresowej oceny sytuacji dziecka nie rzadziej niż co trzy miesiące, nieformułowanie na piśmie wniosku dotyczącego zasadności dalszego pobytu dziecka w placówce i nieprzesyłanie go do sądu.

15. Zaproszenie na posiedzenie Zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka jednym pismem rodziców dwojga niespokrewnionych ze sobą dzieci, udostępniając w ten sposób dane osobowe rodziców i dzieci (imię i nazwisko, data urodzenia, adres zamieszkania).

Za stwierdzone nieprawidłowości odpowiedzialny jest Dyrektor Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Łomży. Przyczyną stwierdzonych nieprawidłowości było niewłaściwe stosowanie przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Mając na uwadze powyższe oceny i uwagi zaleca się:

1. Zaktualizowanie statutu i regulaminu Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Łomży, zgodnie z obowiązującym stanem prawnym.
2. Dostosowanie Procedury przyjęcia wychowanka do placówki do rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej, uwzględnienie stanowiska Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, przekazanego przez Podlaski Urząd Wojewódzki do Placówki pismem z dnia 13 marca 2014 r., znak PS-I.9421.12.2014.MO, dotyczącego umieszczania dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej.
3. Prowadzenie ewidencji dzieci, zgodnie z § 17 ust. 5 ww. rozporządzenia.
4. Zatrudnianie w Placówce osób pracujących z dziećmi, które spełniają wymagania określone w art. 98 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
5. Dokumentowanie spełniania, przez osoby pracujące z dziećmi, wszystkich warunków określonych w art. 98 ust. 3 ustawy.
6. Ograniczenie dostępu dzieciom do niewłaściwych stron internetowych.
7. Podjęcie działań zmierzających do dostosowania Regulaminu przyznawania kieszonkowego do § 18 ust. 1 pkt 8 ww. rozporządzenia oraz wypłacanie kwoty do własnego dysponowania zgodnie z ww. przepisem.
8. Sporządzanie diagnozy psychofizycznej zgodnie z § 14 ww. rozporządzenia.
9. Opracowanie planu pomocy dziecku zgodnie z § 15 ww. rozporządzenia i art. 100 ust. 1 ustawy, prowadzenie planu pomocy dla każdego dziecka, zgodnie z § 17 ust. 1 pkt 1 ww. rozporządzenia.
10. Uzupełnianie karty pobytu dziecka o informacje określone w § 17 ust. 1 pkt 2 ww. rozporządzenia.
11. Prowadzenie arkusza badań i obserwacji pedagogicznych zgodnie z § 17 ust. 1 pkt 4 ww. rozporządzenia.
12. Prowadzenie karty udziału w zajęciach prowadzonych w Placówce przez pedagoga i psychologa, zgodnie z § 17 ust. 1 pkt 3 ww. rozporządzenia.
13. Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dziecka zgodnie z art. 138 ust. 1 ustawy oraz formułowanie na piśmie wniosku dotyczącego zasadności dalszego pobytu dziecka w placówce i przesyłanie go do sądu, zgodnie z art. 138 ust. 2 ustawy.
14. Informowanie rodziców dziecka o posiedzeniu Zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka, zgodnie z art. 137 ust. 1 pkt 5a ustawy, pismem skierowanym wyłącznie do rodziców dziecka, którego ocena będzie dokonywana.

Na podstawie § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji

uprawniającej do przeprowadzania kontroli informuję, że może Pani złożyć zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W przypadku nieskorzystania z powyższego prawa, należy w terminie 30 powiadomić Wojewodę Podlaskiego o sposobie i terminie realizacji zaleceń pokontrolnych.

Dyrektor Wydziału
Polityki Społecznej
/-/

Andrzej Kozłowski

Kontrolerzy:

1. Katarzyna Kuprianowicz-Spirydonow – główny specjalista – /-/
2. Małgorzata Osipowicz – główny specjalista – /-/